

Javier Sierra

El sopar secret

Traducció de Núria Parés Sellarès

 Planeta

© JAVIER SIERRA, 2004
© DE LA TRADUCCIÓ DEL CASTELLÀ: NEUS NUENO COBAS,
CEDIDA PER RANDOM HOUSE MONDADORI, S. A.
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U., PLANETA, 2012
CARRER PEU DE LA CREU, 4 - 08001 BARCELONA
PRIMERA EDICIÓ: MARÇ DEL 2012
DIPÒSIT LEGAL: B. 1.617-2012
ISBN: 978-84-9708-236-5
COMPOSICIÓ: VÍCTOR IGUAL, S. L.
IMPRESSIÓ I ENQUADERNACIÓ: REINBOOK

Queda rigorosament prohibida sense l'autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

*A Eva,
que ha il·luminat el camí d'aquest navegant
i li ha ofert sempre el seu santuari.*

Ningú no se'n va adonar. Cap dels venedors, canviadors o frares que deambulaven en aquell ocàs pels voltants de San Francesco il Grande no es va fixar en l'individu malgirbat i mal vestit que va penetrar a corre-cuita a l'església dels franciscans. Era vigília de festa, dia de mercat, i els milanesos prou feina tenien a aprovisionar-se de queviures i estris per als dies de dol oficial que s'acostaven. En aquelles circumstàncies, era lògic que un rodamón de més o de menys els fos indiferent.

Però aquells necis es van equivocar una vegada més. El captaire que havia entrat a San Francesco no era un qualsevol.

Sense tenir ni un moment de respir, l'home de la roba gastada va deixar enrere la doble filera de bancs que flanquejaven la nau principal i va forçar el pas cap a l'altar major. A l'església no es veia ni una ànima. Millor. Per fi li havia estat permès veure una taula de la qual molt pocs a Milà coneixien el veritable nom: la *Maestà*.

S'hi va apropar amb cautela. El seu cor es va accelerar. Allà, en la soledat absoluta del temple, el pelegrí va estirar la mà amb un cert temor, com si pretengués unir-se per sempre a aquella escena divina. Però en donar un nou cop d'ull

a l'oli, alguna cosa va captar la seva atenció. Que estrany. Aviat, una vertiginosa sensació d'horror va créixer fins a apoderar-se del pelegrí. Algú havia manipulat la *Maestà*!

—Dubteu, oi?

El rodamón no va moure ni un múscul. Es va quedar glaçat en escoltar una veu cavernosa i seca darrere seu. No havia sentit grinyolar els golfos de la porta de l'església; per tant, l'intrús devia observar-lo des de feia una bona estona.

—Ja sé que sou com els altres. Per alguna raó fosca els heretges veniu a onades a la casa de Déu. Us atreu la seva llum, però sou incapaços de reconèixer-la.

Tenia el pols desbocat. El fals rodamón sabia que havia arribat la seva hora. Estava atordit, furiós. Se sentia burlat pel fet d'haver arriscat la vida per postrar-se davant d'un frau. La taula que tenia davant els ulls no era l'*Opus Magnum*.

—No pot ser... —va murmurar. El desconegut va riure.

—És molt fàcil d'entendre. Us concediré la gràcia del coneixement abans d'enviar-vos a l'infern. No us adoneu que Leonardo us ha traït?

Traït?

Era possible que Leonardo hagués donat l'esquena als seus germans?

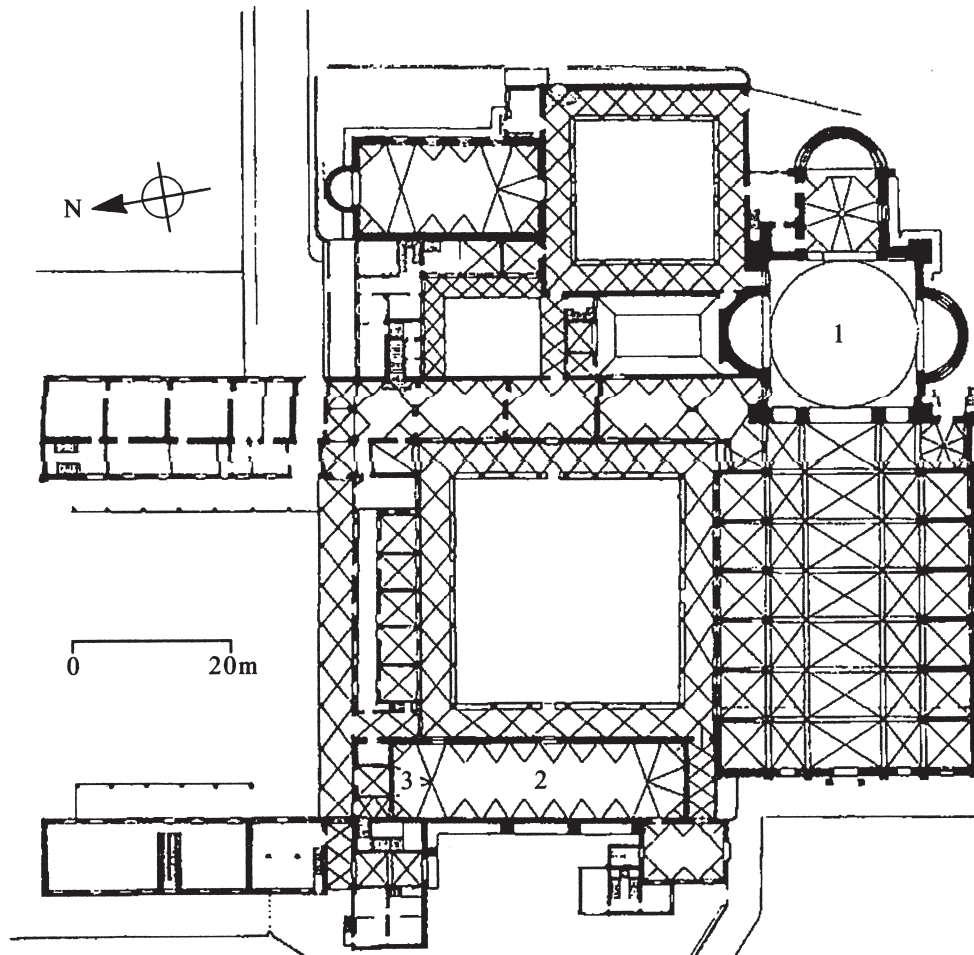
El pelegrí va notar que alguna cosa anava malament. Un frec metàl·lic, com el d'una espasa en sortir de la beina, va sonar darrere seu.

—També em matareu mi?

—El Malastruc matarà els imprudents.

—El Malastruc...?

1. Tribuna
2. Refectori
3. *La Santa Cena*, Leonardo da Vinci

Plànol actual del convent i l'església de Santa Maria delle Grazie, a Milà.

Les biografies dels personatges d'aquesta novel·la es poden consultar en la pàgina 355 i següents.

EXORDIUM

A l'edat mitjana i al Renaixement, Europa encara conservava intacta la seva capacitat d'entendre símbols i icones ancestrals. La gent sabia quan i com interpretar un capitell, un traç en un quadre o un senyal en el camí, malgrat que només una minoria havia après a llegir i escriure.

Amb l'arribada del racionalisme, aquella capacitat d'interpretació es va perdre i, amb aquesta, bona part de la riquesa que ens van llegar els nostres avantpassats.

Aquest llibre recull molts d'aquells símbols tal com van ser concebuts. Però també intenta tornar-nos la capacitat de comprendre'ls i beneficiar-nos del saber infinit que amaguen.

I

No recordo un enigma més enrevessat i perillós que el que em va tocar resoldre aquell Any Nou de 1497 mentre els Estats pontificis observaven com el ducat de Ludovico el Moro s'estremia de dolor.

El món era aleshores un lloc hostil, canviant, un infern d'arenes movedisses on quinze segles de cultura i de fe amenaçaven d'esfondrar-se sota l'allau de noves idees importades d'Orient. De la nit al dia, la Grècia de Plató, l'Egipte de Cleòpatra o les rareses de la Xina explorada per Marco Polo eren dignes de més aplaudiments que la nostra història bíblica.

Aquells van ser dies convulsos per a la cristiandat. Teníem un papa simoníac —un diable espanyol designat amb el nom d'Alexandre VI que havia comprat descaradament la tiara en el darrer conclave—, uns prínceps seduïts per la bellesa del món pagà i una marea de turcs armats fins a les dents que esperaven una bona oportunitat per envair el Mediterrani occidental i convertir-nos a tots a l'islam. Bé es podia dir que la nostra fe no havia estat mai tan indefensa en els seus gairebé mil cinc-cents anys d'història.

I allà era aquest serf de Déu que us escriu, ballant-la en un segle de canvis, en una època en què el món eixamplava

cada dia les fronteres i ens exigia un esforç d'adaptació sense precedents. Era com si cada dia que passava la Terra esdevingués més i més gran, i ens forçés a una actualització permanent dels nostres coneixements geogràfics. Els clergues ja intuïem que no donaríem abast per predicar en un món poblat per milions d'ànimes que no havien sentit a parlar mai de Crist, i els més escèptics vaticinàvem un període imminent de caos, que portaria a Europa una nova horda de pagans.

Malgrat tot, foren anys excitants. Anys que rememoro amb nostàlgia en la vellesa, des d'aquest exili que em devora a poc a poc la salut i els records. Les mans ja gairebé no em responen, la vista em flaqueja, el sol engegador del sud d'Egipte m'enterboleix el cervell i tan sols a les hores que precedeixen l'alba sóc capaç d'ordenar els pensaments i reflexionar sobre la mena de destí que m'ha dut fins on sóc. Un destí al qual ni Plató, ni Alexandre VI ni els pagans no són aliens.

No avançaré els esdeveniments, però.

N'hi ha prou de dir que ara, per fi, estic sol. Dels secretaris que un dia vaig tenir, ja no en queda cap, i avui a penes Abdul, un jove que no parla el meu idioma i em creu un santó excèntric que ha vingut a morir a la seva terra, atén les meves necessitats elementals. Malvisc aïllat en aquesta antiga tomba excavada a la roca, envoltat de pols i sorra, amenaçat pels escorpins i gairebé impedit de les dues cames. Cada dia, el fidel Abdul puja fins aquí un pa àzim i el que bonament sobra a casa seva. Ell és com el corb que durant seixanta anys va portar al bec mitja unça de pa a Pau l'Ermità, que va morir amb més de cent anys en aquestes terres. Contràriament a aquella au de bon averany, Abdul somriu quan me'l lliura, sense saber ben bé què més fer. És suficient. Per a algú que ha pecat tant com jo, tota contemplació es converteix en un premi inesperat del Creador.

Però, a més de soledat, també la llàstima ha acabat corroent la meva ànima. M'entristeix que Abdul no sàpiga mai què em va portar fins al seu llogarret. No seria capaç d'explicar-l'hi amb gestos. Tampoc no podrà llegir mai aquestes línies i, fins i tot en el cas poc probable que les trobi després de la meva mort i les vengui a un cameller, dubto que serveixin per a res més que per revifar una foguera a les nits fredes del desert. Aquí ningú no entén el llatí ni cap llengua romànica. I cada vegada que Abdul em troba davant aquests plec arronsa les espatlles, atònit, sabent que s'està perdent alguna cosa important.

Aquesta idea em mortifica dia rere dia. La certesa íntima que cap cristià arribarà mai a llegir aquestes pàgines fa trontollar la meva lucidesa i m'omple els ulls de llàgrimes. Quan acabi de redactar-les, demanaré que les enterrin juntament amb les meves despulles, esperant que l'Àngel de la Mort es recordi de recollir-les i portar-les davant del Pare Etern quan se celebri el judici per la meva ànima. Trista és la història: els secrets més grans són els que no surten mai a la llum.

Ho aconseguirà el meu?

Ho dubto.

Aquí, a les coves que anomenen de Jabal al-Tàrif, a poques passes del gran Nil que beneix amb les seves aigües un desert inhòspit i buit, només prego a Déu que em doni prou temps per justificar per escrit els meus actes. Sóc tan lluny dels privilegis que un dia vaig tenir a Roma, que encara que el nou Papa em perdonés sé que ja no seria capaç de tornar a la cleda de Déu. No suportaria deixar d'escoltar els laments llunyans dels muetzins des dels seus minarets, i l'enyor d'aquesta terra que m'ha acollit amb tanta generositat torturaria els meus últims dies.

El meu consol és ordenar aquells esdeveniments tal com van succeir. Alguns, els vaig viure en la meva carn. D'altres,

en canvi, en vaig tenir notícia molt temps després que passessin. Tanmateix, posats els uns darrere els altres, us donaran, lector hipotètic, una idea de la magnitud de l'enigma que va alterar la meva existència.

No. No puc continuar donant l'esquena al destí. I ara que he reflexionat sobre tot allò que han vist els meus ulls, em veig obligat a relatar-ho... encara que no serveixi a ningú.